

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת מאיר כהן

פ/25/4537

הצעת חוק לימוד חובה (תיקון – ביטול גביית תשלומי הורים והשתתפות עצמית), התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 6 בחוק לימוד חובה, התש"ט–1949¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 6 –
- (1) בסעיף קטן (ד), הסיפה החל במילים "ואולם רשות החינוך המקומית" – תימחק;
- (2) סעיף קטן (ה) – בטל;
- (3) בסעיף קטן (ו), בסופו יבוא "ותגיש, מדי שנה, דוח מפורט לשר על אופן חלוקת הציוד בין הנערים; השר ידווח, מדי שנה, לוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת באופן מרוכז על דוחות הרשויות המקומיות שהוגשו לו".
2. תיקון סעיף 6א בסעיף 6א(א) לחוק העיקרי, במקום "6(ד) ו-1(ד) וכן כל תשלום אחר שהתקבל, במישרין או בעקיפין" יבוא "6(ד)".

דברי הסבר

מטרת הצעת חוק זו היא חזרה לעיקרון החיוני של חינוך חינם במדינת ישראל. הזכות לחינוך חובה חינם עוגנה בסעיף 6 לחוק לימוד חובה, התש"ט–1949 (להלן – חוק לימוד חובה), כאשר חוק לימוד חובה וחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג–1953 (להלן – חוק חינוך ממלכתי), מבוססים על העיקרון כי לימודים במוסדות חינוך רשמיים ניתנים מטעם המדינה ובמימונה המלא. תפיסה זו אמורה להבטיח חינוך

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

אוניברסלי ושוויוני לכל תלמידי ישראל, חינוך שאינו תלוי ביכולתם של הוריהם. עיקרון זה מבטא תפיסה של סולידריות חברתית בין כלל חלקי האוכלוסייה, על גווניה הרבים, הניזונים כולם מאותה מערכת חינוך. אין צורך במומחיות גדולה כדי להבין את ההשלכות הקשות של ההיתר שהעניק משרד החינוך למוסדות חינוך לגבות תשלומי הורים גבוהים ואת פגיעתו הקשה בשוויון. היתר זה מאפשר לבתי הספר לגבות לעתים למעלה מ-10,000 שקלים חדשים בשנה, המשמשים לתשלום עבור מקצועות לבגרות ולימודי יסוד, תשלום שכאמור הפך לתנאי קבלה לשורותיהם.

ואכן, אחד מההיבטים הפוגעניים ביותר נוגע בהתניית הרישום לבתי ספר ייחודיים ותורניים בהסכמת ההורים לתשלום תכנית הלימודים הנוספת. נזכיר, כי בית ספר תורני הוא למעשה כל בית ספר ממלכתי-דתי המעוניין בכך. כך, מראש פתוחים בתי הספר הללו כמעט בלעדית לאוכלוסייה בעלת משאבים. המשמעות של התניית הרישום עצמו בהסכמה לתשלום ברורה: הכניסה ללימודים במוסדות חינוך כרוכה בתשלום.

הפגיעה החמורה הזאת במצב הפיננסי של משפחות במדינת ישראל וההפיכה של חוק שהיה אמור לבטא ערכים של שוויון הזדמנויות ושל חשיבותו העליונה של החינוך בחברה הישראלית למעטפת ריקה מצריכים שינוי חקיקה מידי. לפיכך, מוצע לבטל את הגבייה של תשלומי הורים עבור אספקה ושירותים נוספים (המאושרים היום בידי ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת לפי סעיף 6(ד) לחוק לימוד חובה) בכלל מוסדות החינוך, וכן לבטל את תשלומי ההורים עבור תוכנית לימודים נוספת (תל"ן) לפי סעיף 8 לחוק חינוך ממלכתי.

כמו כן, מוצע להגביר את הפיקוח הפרלמנטרי על מתן ציוד הלמידה עבור נוער עובד ולומד, וזאת באמצעות הטלת חובה על שר החינוך לדווח, אחת לשנה, לוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, על האופן שבו כל רשות מקומית חילקה ציוד לכל נער עובד ולומד.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ד באדר ב' התשפ"ד (03.04.2024)